

40 500 3183 (77)

DEO ADJUVANTE DEIPARA AUSPICE THESES PHILOSOPHICÆ.

Propugnabuntur

A Perillustri, Generoso, ac Erudito Domino
JACOBO L. B. de WESTERHOLD,

Serenissimi S. R. I. Principis de Fürstenberg,
~~S. C. M. Consiliarii Intimi, & ad Comitia Imperialia Plenipotentiarii Exalteh. Aulicu.~~

Et

A Nobili, Ornato, ac Perdoño D.
JOANNE PAULO RODFISCHER,
Ejusdem Serenissimi Principis Officiali & Musico Aulico.

Die Junii Anno 1746. à Tertia ad Vesperam.
Arbiter erit P. Gregorius Rodfischer, Religiosus
Benedictinus, & Philosophiae Professor

IN PRINCIPALI AC IMMEDIATA
ECCLESIA AD S. EMMERAMUM
RATISBONÆ.

Typis Joannis Baptistæ Lang, Aulici & Episco-
palis Typographi.

Plato in Phedro.

Magnæ quælibet artes exercitatione Diaœtica, contemplationeque
sublimum in natura rerum indigent; ipsa enim mentis sublimitas,
& vis efficax in quavis re perficienda hinc quodammodo profici-
ci videntur,

Idem Dialo. 6. de Repub.

Qui Philosophiam affectant, neque sponte partem ejus ullam sper-
nunt, nec parvam, nec magnam, neque honorandam, neque vi-
tem.

THESES *Ex* PROLEGOMENIS LOGICÆ.

I.

Xistit Logica cum naturalis tum artificioſa : pri-
ma est vis ipſa rationis, atque illa nēxum re-
rum intuendi innata facultas : ſecundam exco-
gitavit ſingulorum cogitandi modorum ob-
ſervatio. Cunctas hæc Philosophiaꝝ partes me-
ritò antecedit, quippe quaꝝ iis perfectiùs
comparandis non modò utiliſſima, verū & quodammodo,
eſto : non physice, certè moraliter necessaria colitur, ſicubi
niſi per tritam Logicæ callem ab maxima diſſicultate ad altius
forum eluctari vix, & ne vix quidem valemus.

2.

EAM novimus *ſpeculatricem* ſimul & *practicam*, cùm ſcien-
tiam unā & artem in illa teneamus. Ambitu ſuo omnes co-
gitationum ſpecies complectitur, quas ad veri normam tam

A 2

ſo-

solicite dirigit, ut sint totum illius objectum, vocibus, ut opinamur, atque conceptibus objectivis procul & remotius se habeantibus.

EX LOGICA.

I.

TRES communiter cogitationum species, si minus severè inveniatur divisio, recensent, notionum, Judiciorum, rationationum; quartam non raro methodum addunt. Strictè regula divisionis membra dividentia ab invicem excluderet, proin judicium reliquas velut genus species complectetur. Cuilibet cogitationis modo sua per voces articulatas manifestatio responder ad humanæ conjunctionis Societatem. Notionum signa nomina sunt, verba Judiciorum. Illa igitur, puta nomina seu terminos definiri aptè credimus, quod sint vocabula ad rei simpliciter apprehensæ significationem, hæc vero ad exprimendam primariò affirmationem, ab hominibus instituta. Est vero

2.

NOTIO, vel simplex apprehensio prima cogitationis species, qua rem vel rei modum absque affirmatione vel negatione intuemur, non immediatè, sed mediante quadam forma intellectui præsente, qua fungitur objecti vicibus, *Idea* dicta. Existentiam hinc & necessitatem Idearum, si Materialistas Atheos excipias, facile omnes, naturam & originem paucorum agnoverunt, ferè nulli faustè demonstrarunt. Cum Ideis Platonicis solo nomine convenient. In varias quidem classes dispesci se sinunt, ut in simplices, & complexas: obscuras, & claras: haec item in confusas & distinctas: universales, particulares, singulares &c. omnes tamen mirè id habent peculiare, quod sua cuilibet sic veritas constet, ut falsitati nullatenus

nus mancipetur. Ad confusionem & obscuritatem Idearum ablegandas sedulò incumbit & ex fine primario Logica ; ablegat autem , dum menti in rebus clarè distinctèque percipiendis adjuvandæ inculcat attentionem , divisionem , definitiōnem &c. verbō: aptam notionum varias in classes distributionem , universalium denique ac singularium distinctionem.

3.

NULLUM in essendo , nec aliud universale præter Deum in operando agnoscamus. Sicut Ideaæ quoad repræsentationem : ita voces , signa Idearum arbitraria , universales sunt in significando. Maneat quinque partita horum universalium divisio , modò ne aliter multis convenient , quam idèo , quod generali quadam ratione mente cernantur , & communi exprimantur vocabulo , id est , modò per universalitatem istiusmodi non intelligatur nisi intrinseca Ideaæ aut vocis capacitas , vi cuius illa quidem plura repræsentari , hæc de pluribus prædicari ut possit , apta per præcisionem mentis efficitur. Hinc est . quod Idea , quo simplicior , tantò universalior , quoniam à pluribus præcisa , obtineatur. Cæteras porrò quæstiones , an universale sit ens rationis , formalitas , vel omnia singularia confusè cognita ? utrum maneat in actuali prædicatione &c. quid fusè prôsequi juvat ? In omni cogitandi modo ad notiones ipsas generum differentiarum &c. adtendere , infinitum refert.

4.

JUDICIUM est Logicorum norma secundus in cogitando gradus , quo consentientes Ideas per affirmationem conjungimus , repugnantes negando divellimus. Actum magis voluntatis quam intellectus , & quidem simplicem suspicimus , si tamen voluntas sola est , quæ , uti in bonum ut sic , ita & in bonitatem convenientiaz idearum ab intellectu propositam ra-

pius de quam suavissimè. Multa quidem dantur judicia per se notā & evidētia, multò tamen plura homini subrepunt falſa & ambigua ex præjudicatis opinionibus, præpropria festinatione, animi indiligentia, inani & ambigua loquendi ratione, quibus propterea obveniendum dubitatione sagaci, æqua cunctatione, acerrima, & ardentissima cogitatione, vocum adcurata definitione. Hinc in omni Judicio aliqua falsitatis vel temeritatis nota viciato præcipias habere partes libetum arbitrium non diffitemur.

5.

PROPOSITIO Interpres Judicij rectè definitur: oratio constans subiecto, attributo, & copula. Affirmativam vel negativam, item veram vel falso consideras, si qualitatem species, universalem verò, particularem singularem vel indefinitam, si quantitatem æstimes. Nota hinc in trino agmine propositionum, contrariarum, contradistioriarum, atque subalternantium pugna, hanc si componere velis, opus est conversione sive simplici, sive per accidens, sive per contrapositionem, cuius quidem rarer est usus. Non pñnitenda opera Dialecticus inquirit in naturam, vim & discrimina propositionis specierum, quæ complexæ & compositæ adpellantur. Propositionum præcipiæ sunt Definitio ac Divisio, quoniam hæc obscuritatem tollit, ut illa claritatem naturis rerum inducere possit. Simile tamen confuso est, quidquid in pulvrem sectum est.

6.

RATIOCINATIO ex antecedentibus judiciis gignitur hoc ipso, quod sic duarum idearum, extremorum nempe, in una tertia, puta, medio termino, convenientiæ affirmatio vel negatio. Est igitur species Judicij, atque actus voluntatis, qui, si in mente, ut cogitatio, non in ore ut signum spectetur, est quid omnino compositionis expers. Nobilior argumentatio-

tationis species est Syllogismus. Totius artis syllogisticae regula hæc est : ut præmissarum altera conclusionem contineat , altera continenti ostendat. Cæteras universaliores his versibus damus :

*Terminus esto triplex , major , mediusque minorque :
Latius hunc , quam præmissa conclusio non vult.
Nequaquam medium capiat conclusio oportet.
Aut semel aut iterum medium generaliter esto.
Nil sequitur geminis ex particularibus unquam.
Utraque si præmissa neget , nihil inde sequetur.
Ambo affirmantes nequeunt generare negantem.
Est parti similis conclusio deteriori.*

EX ONTOLOGIA.

I.

Est hæc Scientia Entis generatim spectati contemplatrix , prout circè ejus naturam , principia , proprietates , atque species occupatur. Nominis vi , non participii voce ens spectatum definiri vix potest , quidquid tamen existit , vel potest existere , aut animo concipi , *Ens à nobis adpellatur*. Atque hinc DEO & Creaturis univocè convenit. Proprietatum nomine perfectiones quasdam intelligimus , quæ essentiam entis necessariò consequuntur , ideoque transcendentales dictæ , veritas , unitas , bonitas ; Relationem , quæ semper mutua est , non in aliquo rei creatæ adveniente modo , aliavè entitatula rebus subnascente , sed in ipso relationis fundamento inveniri nil vetat.

2. Plu-

2.

PLURIMUM differre videntur Ens & modus Entis; speciebus Entis & modi Entis assignatur tractatus Categoriarum: quorum typus unus secundum Aristotelem est, decem suprema genera complectens; alter ex Recentiorum calculo duo duntaxat, aut ad summum septem exhibet: *Mens, mensura, quies, motus, positura, figura, sunt cum materia cunctarum exordia rerum*: sanè quidquid concipitur ens est aut entis consequens modus; Ens autem, sive res, vel est spiritus, vel corpus. Pariter modi vel corporis sunt, vel spiritus: hi sunt variae cogitationes: illi figura, situs &c. Arbor Porphyriana non arridet, tum quod substantiam supponat membrum dividens entis, tum, quod hominem sub animali velut sub genere constituat; nec ita porrò placet illa definitio, qua homo exprimitur *animal rationale*; quin potius ut *substantiam constantem corpore & anima physicè unitis post Purchotium concipi fas est*.

3.

INTER Entis proprietates non ultima est distinctio: præter realem & rationis jure statuimus tertiam, modalem dictam. Inter gradus metaphysicos datur distinctio rationis cum fundamento, quod præbet ipsa intrinseca plurium perfectionum in eadem re eminentia, seu virtualis aequivalentia, quam Thomistæ distinctione virtuali intrinseca efferre solent.

EX AETHIOLOGIA.

I.

CAUSAS multiplices enumerare mos est: materialem, formalem, finalem, efficientem: eamque vel principalem, vel instrumentalem: primam, secundam: totalem, partialem: univo-

univocam, æquivocam &c. Sic Protheam dixeris principium, quod quomodounque ad productionem rei confert. Sola effectrix causæ physicæ nomen stricto jure promeretur; reliquæ sunt morales, aut metaphysicæ.

2.

OMNIS causa formaliter considerata nobilitate & prioritate effectum antecedit. Idem nequit causare se ipsum, neque plura se mutuò simul, nec duæ causæ totales eundem numero effectum in eodem genere causæ.

3.

DEUS est causa efficiens omnium prima, aliis longè superior, nullius indigena consortio ad agendum: secunda verò in actum nunquam erumpet, quamdiu Deus ipsi non opitulabitur sive præviè, sive simultaneè concurrendo, atque causalitatem participandam influendo. Ergo entia creata virtute agenti verè sunt prædicta. Creaturas æternas, vel infinitè perfectas condere non potuit Omnipotens. Solius est è nihilo educere, qui vocat ea, que non sunt, tanquam ea, que sunt.

4.

VELLE & nolle dicitur ille conatus animæ, quo affectiōnem seu repræsentationem gratam in nobis producere, ingratiam avertere nitimur; id porrò, quod in ista affectione apprehendimus, FINEM vocamus, qui propterea definitur: *id, cuius gratia vel amore aliquid fit.* Causam finalēm ii tantūm eant iniciās, qui turpissimè mundum ex casuali atomorum concurſu surrexisse contendunt. Omnia quidem agunt propter finem, modo tamen nimium diverso, videlicet, aut executivè, vel apprehensivè, vel oīmainò etiam directivè, quod solis voluntate præditis adpropriatur. Amor boni generatim est parbum voluntatis, quod à nullo corde, quantumvis duro re-

spuitur ; quare malum ut malum amari nequit. Amor ille non in corporeis Cyreniacorum voluptatibus, neque in superba Stoicorum fortitudine, neque in bonis fortunæ, vel animi divitiis, sed in solo DÆ reponendus ; siquidem bonum unicè est, cui voluntas subditur, indidem & finis causalitas proficiuntur, in actu primo quidem, si præcise apprehensum, in secundo, si insuper practicè fuerit intimatum.

5.

QUID verò? num artis causandi virtutem non excedunt effectus naturæ? id non abscimus, curiosam hac parte à multis quæstionem ventilat, num possibilis sit ars chrysopejæ; nos via incedentes Regia cum iis sentimus sinceroribus Alchymistis, qui quidem aurum arte confici moraliter, non physicè tamen impossibile æstimant, ut propterea id chymico caven- dum maxime, ne bona plurima dilapidet pro lapide.

Plato Dial. 7. de Repub.

Cum natura non infint, paulatim consuetudine, & exercitazione comparari videntur.

